

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ

2020 m. liepos 10 d. Nr. 4D-2020/1-739
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Aplinkos ministerija) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. kreipimąsi dėl poilsia vietės, įrengtos B hidrografiniame draustinyje.
2. Pareiškėjas skunde nurodo, kad atsakymas į jo kreipimąsi iš Aplinkos ministerijos nėra pateiktas „nurodytu terminu“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).
3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo „ištirti biurokratizmą Aplinkos ministerijoje“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Su skundu pateikti:
 - 4.1. Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. kreipimasis, išsiųstas Aplinkos ministerijai elektroniniu paštu info@am.lt (kopija), kuriame nurodyta – „pagal galiojančius teisės aktus hidrografiniame draustinyje draudžiama įrengti poilsia vietes. Tačiau privati ir verslą vykdanči poilsia vietė įrengta B hidrografiniame draustinyje (<...> [...]). Prašau raštu pateikti išaiškinimą, kokios išimtys taikomos šiai poilsia vietei“;
 - 4.2. Aplinkos ministerijos 2020 m. balandžio 24 d. pranešimas, išsiųstas Pareiškėjui elektroniniu paštu <...> (kopija), kuriame nurodyta – „prašymo registracijos numeris D6-658, atsakymo pateikimo terminas iki gegužės 18 d.“
5. Seimo kontrolierių įstaigai darbo tvarka 2020 m. birželio 1 d. kreipusis į Aplinkos ministeriją ir paprašius informuoti apie Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. kreipimosi dėl poilsia vietės, įrengtos B hidrografiniame draustinyje, nagrinėjimo eigą, 2020 m. birželio 4 d. elektroniniu paštu ir 2020 m. birželio 29 d. raštu Nr. (65)-D8(E)-3446 „Dėl informacijos pateikimo“ buvo suteikta informacija, jog:
 - 5.1. šis Pareiškėjo kreipimasis Aplinkos ministerijoje buvo registruotas 2020 m. balandžio 17 d., jam suteiktas registracijos Nr. D6-658, jis nukreiptas vykdyti Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės vyr. specialistei S. Ališauskienei;

5.2. Aplinkos ministerijos dokumentų valdymo informacinėje sistemoje nėra fiksuotų duomenų, kad Pareiškėjo kreipimosi nagrinėjimo terminas būtų buvęs pratęstas ir apie tai būtų buvęs informuotas Pareiškėjas;

5.3. Aplinkos ministerija į X paklausimą atsakė 2020-05-28 raštu Nr. (65)-D8(E)-2842 „Dėl poilsia vietės B hidrografiniame draustinyje“. Šiame rašte nurodyta:

„Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 69 straipsnio 25 punktu, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose draudžiama „įrengti kempingus, stovyklavietes ir poilsia vietas, išskyrus stovyklavietes ir poilsia vietas, numatytas draustinio tvarkymo plane arba prie bendruosiuose ir (ar) specialiuosiuose planuose pažymėtų vandens ir dviračių turizmo trasų ir šiems darbams vykdyti yra gautas už gamtinio ar kompleksinio draustinio apsaugą atsakingos institucijos pritarimas šio straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.“

Varnių regioninio parko direktijos darbuotojai, kuriems Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. V-9 priskirta B hidrografinio draustinio priežiūra, apsauga ir tvarkymas, patikrino Jūsų pateiktą informaciją dėl poilsia vietės B hidrografiniame draustinyje.

[...] Varnių regioninio parko direkcija visą surinktą medžiagą apie galimai neteisėtą poilsia vietę B hidrografiniame draustinyje 2020 m. gegužės 5 d. raštu Nr. V3-1.8.-53 perdavė Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcijai, kuri įvertins poilsia vietės įrengimo teisėtumą ir spės dėl priemonių taikymo.“

6. X 2020 m. birželio 5 d. skundo Seimo kontrolieriui byloje Nr. 4D-2020/1-765 saugomuose dokumentuose nurodyta:

6.1. Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimesi, išsiųstame Varnių regioninio parko direkcijai elektroniniu paštu info@varniuparkas.lt (kopija) – „pagal galiojančius teisės aktus hidrografiniame draustinyje draudžiama įrengti poilsia vietas. Tačiau privati ir verslą vykdanči poilsia vietė įrengta B hidrografiniame draustinyje (<...> [...]). Prašau raštu pateikti išaiškinimą kokios išimtys taikomos šiai poilsia vietei“;

6.2. Varnių regioninio parko direktijos 2020 m. gegužės 12 d. elektroniniame laiške (siųstame iš elektroninio pašto <...>@varniuparkas.lt), išsiųstame Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcijai adresu <...>@aad.am.lt (kopija) – „Varnių regioninio parko direkcija 2020-04-21 el. paštu gavo skundą dėl poilsia vietės įrengtos B hidrografiniame draustinyje. Atlikus kartografinę analizę paaiškėjo, kad žemės sklypo [...] dalis patenka į B hidrografinį draustinį. Čia yra iškastas apie 12 arų vandens telkinys, o ant liepto poilsio namelis [...].

2020 m. balandžio 24 d. Varnių regioninio parko direktijos vyr. specialistas Andrius Bajorūnas atliko patikrinimą [...] žemės sklype“;

6.3. Varnių regioninio parko direktijos 2020 m. gegužės 5 d. rašte Nr. V3-1.8-53 „Dėl neteisėtai įrengtos poilsia vietės B hidrografiniame draustinyje“ – „Varnių regioninio parko direkcija (toliau – Direkcija) 2020-04-21 el. paštu gavo skundą (pridedama) dėl poilsia vietės įrengtos B hidrografiniame draustinyje. B hidrografinis draustinis nepatenka į Varnių regioninį parką.

[...] Valstybės saugomų teritorijų pareigūnai pagal dabar galiojančią teisinę reguliavimą gali vykdyti kontrolę tik valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose bei jų buferinės apsaugos zonose [...].

Atsižvelgiant į tai, kad gautas pranešimas yra B valstybiniame draustinyje, kuris nepatenka į parką, prašome Jūsų pradėti administracinio nusižengimo tyrimą.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos įstatymai

7.1. Seimo kontrolierių įstatymo :

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

Seimo kontrolierių veiklos tikslai

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...].“

7.2. Viešojo administravimo įstatymo:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

[...]

14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas [...]

1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.

[...]

8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. [...].“

7.3. Saugomų teritorijų įstatymo:

„30 straipsnis. Saugomų teritorijų kontrolės organizavimas

1. Žemės naudojimo ir žemės savininkų, valdytojų bei naudotojų, gamtos išteklių naudotojų ir lankytojų veiklos, reglamentuojamos pagal šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytus veiklos saugomose teritorijose reglamentavimo dokumentus, kontrolę saugomose teritorijose pagal kompetenciją vykdo valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijų ir statybos valstybinės priežiūros pareigūnai ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos pareigūnai.

2. Saugomų teritorijų valstybinę kontrolę reglamentuoja ir valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų uždavinius bei funkcijas nustato Valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės nuostatai. Šiuos nuostatus ir saugomų teritorijų direkcijų pareigybių, kurias einantiems valstybės tarnautojams suteikiami valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų įgaliojimai, sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliotos institucijos. [...].“

7.4. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo:

„6 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymas

Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvoje vykdo biudžetinė įstaiga Aplinkos apsaugos departamentas.

7 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūra
 Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės Lietuvos Respublikoje priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija.“

8. Kiti teisės aktai

8.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintose Prašymų, ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau vadinama – Taisyklės) numatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

8.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. D1-229 patvirtintame Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoje tvarkos apraše numatyta:

„6. Prašymai ir skundai nagrinėjami pagal Aplinkos ministerijos kompetenciją, uždavinius ir funkcijas, nustatytas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

[...]

17. Jeigu Aplinkos ministerija pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti sprendimo dėl skunde išdėstytų klausimų, prašymas ar skundas nenagrinėjamas. Darbuotojas, kuriam pavesta nagrinėti skundą ar prašymą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo gavimo ministerijoje dienos su aplinkos ministro ar jo įgalioto asmens pasirašytu lydraščiu persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, kartu informuodamas pareiškėją. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, darbuotojas, kuriam pavesta nagrinėti skundą ar prašymą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo ministerijoje dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

Aplinkos ministerijoje elektroniniu paštu gauti pranešimai dėl aplinkos apsaugos reikalavimų, teritorijų planavimo ar statybų pažeidimų, kuriais neinformuojama apie pažeistas asmens teises ar teisėtus interesus arba neprašoma suteikti administracinės paslaugos ar priimti administracinį sprendimą, elektroniniu paštu be lydraščio persiunčiami aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ir teritorijų planavimo bei statybos valstybinę priežiūrą vykdančioms institucijoms apie tai informuojant pareiškėją elektroninio pašto žinute.

[...]

30. Prašymai ir skundai nagrinėjami laikantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo.“

8.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-43

patvirtintuose Valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės nuostatuose numatyta:

„6. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo ir statybos priežiūros pareigūnai bei nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos pareigūnai saugomose teritorijose kontrolę vykdo pagal kompetenciją, apibrėžtą teisės aktuose.

[...]

9. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, siekdami užtikrinti teisės aktuose, reglamentuojančiuose veiklą saugomose teritorijose, nustatytų reikalavimų laikymąsi:

[...]

9.3. kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys nepažeidžia saugomų teritorijų apsaugos ir naudojimo režimo, nustatyto Saugomų teritorijų įstatyme [...], Aplinkos apsaugos įstatyme [...], Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme [...], Miškų įstatyme [...], bei kituose įstatymuose, saugomų teritorijų nuostatuose bei kituose teisės aktuose, taip pat saugomų teritorijų planavimo dokumentuose;

9.4. taiko teisės aktų pažeidėjams nustatytas teisinio poveikio priemonės, o nustatę pažeidimus, kurie nėra jų kompetencijoje, tarnybiniu pranešimu informuoja kitus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytus pareigūnus, atsižvelgiant į jų kompetencijos sritis;

[...]

11. Siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus bei objektus (vertybes), užtikrinti, kad šios vertybės būtų naudojamos racionaliai ir išsaugoma jų vertė, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose bei jų buferinės apsaugos zonose kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatyto saugomų teritorijų (įskaitant gamtos ir kultūros paveldo objektus) režimo:

[...]

11.2. ar fiziniai ir juridiniai asmenys tinkamai elgiasi lankydamiesi saugomose teritorijose:

[...] 11.2.2. savavališkai neįrengia stovyklaviečių, poilsiaviečių, atokvėpio vietų, kt.; [...];

11.3. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, nustatę galimus pažeidimus, nenurodytus šių nuostatų 11.1 ir 11.2 punktuose, tarnybiniu pranešimu informuoja kitus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytus pareigūnus, atsižvelgiant į jų kompetencijos sritis.“

8.4. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. sausio 21 d. įsakyme Nr. V-9 „Dėl valstybės įsteigtų saugomų teritorijų, neturinčių direktijų, ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, nepatenkančių į valstybinius parkus, rezervatus ar biosferos rezervatą, priskyrimo saugomų teritorijų direktijoms“ nurodyta:

„Vadovaudamasis Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatais, [...], bei siekdamas užtikrinti tinkamą neturinčių direktijų valstybės įsteigtų saugomų teritorijų ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų priežiūrą, apsaugą ir tvarkymą:

1. Priskiriu saugomų teritorijų direktijoms valstybės įsteigtas saugomas teritorijas, neturinčias direktijų, ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas, nepatenkančias į valstybinius parkus, rezervatus ar biosferos rezervatą pagal pridedamą sąrašą. [...].“

Šiuo įsakymu patvirtintame Valstybės įsteigtų saugomų teritorijų, neturinčių direktijų, ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, nepatenkančių į valstybinius parkus, rezervatus ar biosferos rezervatą, priskyrimo saugomų teritorijų direktijoms, sąraše, nurodyta:

Eil. Nr.	Atsakinga institucija	Saugomos teritorijos pavadinimas	PAST pavadinimas ir kodas	BAST pavadinimas ir kodas
[...]				
26.	Varnių RPD	[...]	[...]	[...]
	Varnių RPD	B hidrografinis draustinis		B upė, <...>

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...]“

10. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2018 m. kovo 20 d. administracinėje byloje Nr. eA-317-624/2018 konstatavo:

„[...] pažymėtina, kad Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pavyzdžiui, 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (žr. 2015 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015). Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015).“

Tyrimo išvados

11. Įvertinus Pareiškėjo skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją (pažymos 4–6 punktai), teisinį reglamentavimą (pažymos 7–8 punktai), taip pat teismų praktiką (pažymos 9–10 punktai), susijusius su Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. kreipimąsi, konstatuotina:

11.1. Pareiškėjas kreipėsi į Aplinkos ministeriją, pateikdamas informaciją, kad B hidrografiniame draustinyje yra įrengta privati ir verslą vykdanči poilsiavietė, ir prašydamas pateikti paaiškinimą, kokios išimties yra taikomos šiai poilsiavietei, nes pagal galiojančius teisės aktus poilsiaviečių įrengimas hidrografiniuose draustiniuose yra draudžiamas (pažymos 4.1 punktas). Taigi Pareiškėjas 2020 m. balandžio 16 d. kreipimusi informavo Aplinkos ministeriją apie B hidrografiniame draustinyje galimai neteisėtai įrengtą poilsiavietę. Įvertinus šio kreipimosi turinį jis laikytinas prašymu, atitinkančiu Viešojo administravimo 2 straipsnio 14 punkte pateiktą apibrėžimą: *prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus* (pažymos 7.2 punktas);

11.2. pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus (pažymos 7.2, 8.1 punktai). Aplinkos ministerijos veikla ir visais jos veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (pažymos 9, 10 punktai);

11.3. Aplinkos ministerija 2020 m. gegužės 28 d. raštu informavo Pareiškėją, kad nagrinėjant jo prašymą „Varnių regioninio parko direkcijos darbuotojai, kuriems [...] priskirta B hidrografinio draustinio priežiūra, apsauga ir tvarkymas, patikrino [...] pateiktą informaciją dėl poilsiavietės“ ir „visą surinktą medžiagą apie galimai neteisėtą poilsiavietę [...] perdavė Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcijai, kuri įvertins poilsiavietės įrengimo teisėtumą ir spręs dėl priemonių taikymo“ (pažymos 5.3 punktas). Taigi poilsiavietės B hidrografiniame draustinyje įrengimo teisėtumo / neteisėtumo faktas atsakymo į Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. prašymą parengimo Aplinkos ministerijoje metu nebuvo patvirtintas. Šis klausimas buvo perduotas nagrinėti Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos;

11.4. pažymėtina, kad Pareiškėjas 2020 m. balandžio 16 d. prašyme iš esmės kvestionavo poilsiavietės B hidrografiniame draustinyje įrengimo teisėtumą. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. prašyme buvo aiškiai nurodyta, kad poilsiavietė yra galimai neteisėtai įrengta B hidrografinio draustinio teritorijoje. Taip pat šiame prašyme buvo pateikta nuoroda į interneto tinklalapyje www.maps.lt esantį žemėlapi su konkrečia galimai neteisėtai įrengtos poilsiavietės lokacija (pažymos 4.1 punktas).

Vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymo 30 straipsnio 2 dalies nuostatomis, „žemės naudojimo ir žemės savininkų, valdytojų bei naudotojų, gamtos išteklių naudotojų ir lankytojų veiklos [...] kontrolę saugomose teritorijose pagal kompetenciją vykdo valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijų ir statybos valstybinės priežiūros pareigūnai ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos pareigūnai“ (pažymos 7.3 punktas). Aplinkos apsaugos kontrolės įstatymo 6 straipsnyje įtvirtinta, kad „Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Aplinkos apsaugos departamentas“ (pažymos 7.4 punktas).

Remiantis Valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės nuostatų 11 punktu, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatyto saugomų teritorijų (įskaitant gamtos ir kultūros paveldo objektus) režimo tik valstybinių rezervatų, valstybinių parkų, biosferos rezervatų bei jų buferinių apsaugos zonų teritorijoje (pažymos 8.3 punktas). Tuo tarpu B hidrografinis draustinis nepatenka į valstybinių parkų, rezervatų ar biosferos rezervatų, teritoriją (pažymos 8.4, 6.3 punktai).

11.5. Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje įtvirtinta, kad tuo atveju, „jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų [...], jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui“ (pažymos 7.2 punktas). Vadovaujantis Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoje tvarkos aprašo 17 punktu, „*Aplinkos ministerijoje elektroniniu paštu gauti pranešimai dėl aplinkos apsaugos reikalavimų, [...], kuriais neinformuojama apie pažeistas asmens teises ar teisėtus interesus arba neprašoma suteikti administracinės paslaugos ar priimti administracinį sprendimą, elektroniniu paštu be lydraščio persiunčiami aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę [...] vykdančioms institucijoms apie tai informuojant pareiškėją elektroninio pašto žinute*“ (pažymos 8.2 punktas).

Akcentuotina, kad Aplinkos ministerija, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pažymos 10 punktas).

Vadovaujantis pirmiau nurodytu teisiniu reglamentavimu konstatuotina, kad Aplinkos ministerija, gavusi Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. prašymą, turėjo atidžiai įvertinti jame išdėstytus klausimus ir nustaćiusi, kad šie klausimai nepriskirtini Aplinkos ministerijos kompetencijai, privalėjo imtis aktyvių veiksmų ir per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo persiųsti šį prašymą nagrinėti pagal kompetenciją aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančiai institucijai ir informuoti apie tai Pareiškėją. Tačiau Aplinkos ministerija tik po 29 darbo dienų nuo 2020 m. balandžio 16 d. prašymo šioje institucijoje gavimo dienos informavo Pareiškėją, kad klausimas dėl poilsia vietės B hidrografiniame draustinyje įrengimo teisėtumo yra perduotas nagrinėti pagal kompetenciją Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju buvo pažeistos Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies (pažymos 7.2 punktas) ir Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoje tvarkos aprašo 17 punkto (pažymos 8.2 punktas) nuostatos.

12. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius konstatuoja, jog Aplinkos ministerijos pareigūnų neveikimas, kai Pareiškėjo 2020 m. balandžio 16 d. prašymas per 5 darbo dienas nuo jo gavimo Aplinkos ministerijoje dienos nebuvo persiųstas nagrinėti kompetentingam viešojo administravimo subjektui ir Pareiškėjas nebuvo apie tai informuotas, taip pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalį, Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoje tvarkos aprašo 17 punktą, turi Seimo kontrolierių įstatyme apibrėžtų biurokratizmo požymių (pažymos 7.1 papunktis). Atsižvelgiant į tai konstatuotinas teisės į gerą viešąjį administravimą (pažymos 7.2, 9 ir 10 punktai) pažeidimo atvejis, o Pareiškėjo X skundas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos tarnautojų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant jo 2020 m. balandžio 16 d. prašymą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Lietuvos Respublikos aplinkos ministrui Kęstučiui Mažeikai rekomenduoja – užtikrinti, kad ateityje pareiškėjų kreipimaisi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoje būtų nagrinėjami nepažeidžiant teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų.

15. Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių buvo imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą, (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierių** (Seimo kontrolieriui pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierė,
pavadojanti Seimo kontrolierių Augustiną Normantą,

Milda Vainiutė